

Terug door de tijd

Maurits Mok

Terug door de tijd

1984
's-GRAVENHAGE
UITGEVERIJ BZZT6H

© Copyright 1984: Maurits Mok, Delft
Zetwerk: Vidicom-Vidiset bv, 's-Gravenhage
Omslag: Parijs
Druk: Kon. Wöhrmann b.v., Zutphen

Cip-gegevens:
Mok, Maurits
Terug door de tijd / Maurits Mok.
's-Gravenhage: Uitgeverij BZZTδH.
ISBN 90 6291 157 9 geb.
SISO 877 UDC 82-1
Trefw.: gedichten; oorspronkelijk

Ogenblikken

Terug door de tijd

Terug door de tijd.
De hemel wordt breder, geboomte doorschijnend,
windschermen in de lichtzee.

Duinen, vergrijzende reuzen,
beginnen hun winterslaap,
een maandenlange
droomloze nacht.

Hier en daar breken huizen de einder,
wijst een torenspits
naar bovenmenselijke stilte.

Verre voorbijgangers
op de grens tussen leven en dood
verschijnen en vervluchtigen,
trillingen in een onzichtbaar weefsel.

Jong en verloren

Nog eenmaal door de nacht gaan zoals toen,
jong en verloren, een enkeling
die wegstervende stappen hoorde
en daarna, uitgeleverd aan zichzelf,
een onvermoede wereld bouwde.
Overal was beweging, niet te stuiten
groeigolven die hoe langer
hoe lijflijker het denken voortjoegen
naar een vernietigend geluk.

Later; een tastende morgenwind
voer door de bomen, bezaaide de aarde
met druppels licht.

Schimmenspel

De kinderen uitgezwermd. In alle kamers
herhaalt zich hun afwezigheid,
zijn jaren weggezonden
onder de zeespiegel der stilte,
meldt dag na dag zich af
in de vervagende ramen.

Op meubelen, boeken, alles waarin
leven gewoond heeft, een met handen
aan te raken bezieling,
valt stof, een langzaam naderende doodsslaap.

Voorzichtig lopen oude mensen
tussen de oude dingen, schimmenspel
aan de rand van de wereld.

Driekwart eeuw

Driekwart eeuw en nog
valt er licht in mijn ogen,
herken ik het onkenbare en daal
treden van stilte af,
een haast vergetene, een schaduwwezen
dat aarde inademt en uur na uur
zijn tijd voelt krimpen.

Driekwart eeuw door een land
vol droge wonden, brandsporen
van uitgebluste rampen,
in geen herinnering bewaard,
nergens te achterhalen.

Het vogelhuis

Hier zijn ze, in het vogelhuis,
mannen met in hun huidplooien
hetzelfde gras dat straks
hun dood zal overwoekeren;
in hun gewrichten het knisperen
van bijna leeggewaaide bomen.

En ook de vrouwen, de uitgeschommelde
moederlijven. Het ruikt
naar oude huizen, lege kamers,
verkilde kachelwarmte, linnengoed
en stof voor nagedachten. Op de klokslag
wordt hun een maaltijd toegeschoven,
zetten hun kaakspieren zich in beweging,
vergeten zij elkaar en bouwen voort
aan hun verval.

Negatief

Met niets over dan vervlogen jaren,
voorgoed gesloten monden
die de nachten verontrusten,
word ik telkens aangeraakt
door vlagen leegte,
negatieve visioenen
waarin de wereld mij verschijnt
als iets dat nooit geweest kan zijn
dan in de hunkerende fantasie
van een welhaast vergeten mens.

Openheid

Openheid naar alle verten.
Mensen gingen onhoorbaar
hun weg onder de wolken,
nu en voorgoed.

Wie het land achterliet
en de wind voelde zwellen,
raakte los van zijn geheugen,
moest zich overgeven aan het waterwezen
dat wentelend en wentelend
de leegte uitriep van het universum.

Laag water

Laag water. Door de drogende vloedstrook,
een gordel vol zoutkristallen
wier leven uitdooft met de late zon,
loop ik de schemer in. Onzekerheid
beslaat mijn ogen en omnevelt
mijn denken dat nog houvast zoekt
terwijl aan alle kanten schaduwen
neerstrijken en door elkander vloeien,
dode vogelzwermen in de nacht.

Toeschouwer

Dorpen, naamloos geworden.
Ik loop door as
die opwolkt naar mijn ogen
en hoor wat niet meer wordt gezegd.

In de huizen, in kamers vol oud licht,
is de tijd onbeweeglijk geworden.

Ik raak de grenzen van de ruimte,
toeschouwer zonder voor- of achterland.

Rimpels

Dieper dan ik zeggen kan.
Niet meer op te roepen.
Maar het water komt aan de lippen.
Telkens slaat het uur der waarheid.

Vandaar opnieuw
deze rimpels in de stilte.

Het water zakt alweer. De nacht
onttrekt het aan het oog.
Er is niets meer terwijl ik nog
een wereld te herdenken tracht.

Strand in schemer

Kinderen speelden toen de schemering
verdonkerde, nog in
de laatste lichtbaan. Hun lachen
was boven de zeerand een ander,
blinkender water. Verderop
verging het strand. Een late vogel
rustte er in zichzelf en hield nog wat
glans bijeen op zijn vergrijsde veren
totdat een losse golf hem verder joeg.

Kinderstemmen

De kinderen kwamen thuis.
Het was stormig. Ik hoorde
de zee door de hemel gaan.

Een vlaag jonge warmte
streek mij aan. Ik ging terug
naar mijn kloppen op dovemans deuren.

Onder het groeiende geweld
verwilderde mijn taal en zakte weg
tot stamelen en zwijgen.

Ik stond op, bleef wachten en hoorde
kinderstemmen uitstijgen
boven de wind.

Een vader

Een vader, een man zonder naam,
zonder nalatenschap, een komende en gaande
sterveling. Ik volg zijn weerloze voorbijgang,
zijn trage bloedsomloop.

Eeuwig door hetzelfde jaargetijde,
over bergen die de hemel tegenhouden,
klimt hij de laatste grashalm tegemoet.

Uitgebrand raadsel

Steeds verder dwalend
voorbij de laatste omheining,
tel ik mijn schreden tot het punt
waar ik de wenteling der aarde onderga.

Tijd en ruimte vervagen
tot een herinnering. Ik hoor
een zee tot zwijgen komen.

Nog één stap en er is
geen grond meer, niets dan
een uitgebrand raadsel dat mij
met dode ogen aanziet.

Benarde dromers

Wij hadden veel oorlog doorstaan
en uitwegen zoeken, de dagelijkse
vragen zonder antwoord. Zo leven
benarde dromers, onruststokers
in eigen boezem. Buiten
was altijd een hemel vol sterren
en afval van onze gedachten
of, leeggepraat, een holte
waaruit onze stemmen als wind
terugkeerden, ijskoude fluittoon
in een verlaten zaal.

Ternauwernood ontwaakt

Ternauwernood ontwaakt, liepen wij door
een onbekend geworden wereld.
Op alle straathoeken wachtte de tijd
een ogenblik en keek ons aan
met zijn verbijsterende vreemdheid.

Het dorp verlengde zich tot in
doodstille verten. Mensen gleden
langs de rand van ons gezichtsveld.

Later bleven wij luisteren
naar een verborgen zee en zagen
de dag verbranden aan de kim.

Paarden en mannen

Zoals het gaan moet, paarden
in de naglans van een dag
stapvoets naar hun nachtrust,
en mannen die zwaargeschouderd
hun laatste kracht inzetten
tegen de glooiende ruimte.

Paarden en mannen, bestoven
door stervend vuur,
lopen door blinkende poorten
een uitgegloeide hemel in.

Uitvaart

Uitvaart in de zomerzon.
Meter na meter klimmen wij
de bovenwereld tegemoet.
Mijn spieren dragen mij onwillig mee.

Handlangers van de dood
wachten halverwege de hemel
op onze komst.

Weer baart de berg een muis.
Een kale zaal loopt vol
met onze nietigheid.

Alle woorden ooit gezegd
worden opgedolven, afgewogen
en weggedaan.

Muziek streelt het verdriet
tot tranen toe en trilt nog uren later
in onze hartslag na.

Waddenstreek

Waddenstreek. Rondom
het rustende land
laat zich een zee vermoeden.

Zwoegend tegen een zandpad
raak ik mijn adem kwijt
en wacht tot ik mijn hartslag
weer aankan.

Eindelijk omlaag
naar de zeerand,
verlies ik mijn jaren
en voel mij tot op
het gebeente doorzichtig,
haast niet meer bestand
tegen dit hier.

De tijd is oud

Vogels, hoe wieken zij omhoog
en blijven hangen in de wind.

De tijd is oud, druppelsgewijs
verliest hij zijn laatste minuten
en ook de vogels vinden
geen houvast meer.
Zij glijden met gereefde vleugels
het nulpunt voorbij.

Zomer

Het was toen lang zomer. Het dorp
had een groen dak dat in de nacht
zwaar ademde. Langs de grond
zwierven losse geluiden, een vreemd vingerspel.

Ik zocht woorden om het onmenselijke
terug te dringen, water op te delven,
voor het slapen gaan te worden toegefluisterd
door een levende bron.

Droomwandelaars

Zonnigheid bestreek de wereld.
Er liepen mensen tegen het licht in,
stemmen heen en weer, gebeurtenissen
zonder grond. Men kon geloven dat de tijd,
geronnen tot een eeuwig ogenblik,
niet meer verliep.

Door een straat omhoog
gingen ook wij ons zelf te buiten,
droomwandelaars die plotseling
in een lege spiegel staarden.

IJstijd

IJstijd, zeeën midden in
hun steigerung versteend;
bergen, door schimmel aangeslagen,
onder een dode zon.

De stilte kraakt voortdurend.
Nevelflarden, in elkaar gekronkeld,
voeren een trage dans uit.

Ergens in ondergrondse holten
hangt geur van uitgestorven dieren,
houden planten
een eeuwenlange winterslaap.

Bijna winter

Bijna winter en nog bloeit
de zon boven Texel, een verlopend feest.
De gasten hebben schatten nagelaten,
trage zeeën, sluimerende bossen,
paden die telkens de weg kwijtraken,
en her en der weer aan hun sterfelijkheid
overgeleverde enkelingen.

Het rust alles in een vredige vergeefsheid.
Men kan er leven zonder het te weten
of met een zucht voorgoed voorbijgaan.

Natijd

De wind maakte ritseling los
en liet vogels deinen op zijn rug.
Overal natijd, een doodsuur
vol druipende mist.

Een garnalenvisser duwde
tegen de branding, werd telkens
omneveld, kwam boven
en was eindelijk nergens meer.

In een verborgen wereld
riepen meeuwen elkaar toe.
Het werd nog later, niets meer
te horen, niets te zien.

Ergens moest toch een mens zijn,
lopende achter gedachten
die meevloeiden met het water.

Dichters moet men niet geloven

Ik weet het maar al te goed:
dichters moet men niet geloven,
hun woorden liggen te zwaar op de maag.

Trouwens, wie zou de tijd
stilzetten om te luisteren
naar een stem uit het niet;
wie zou uit de warme cel
van zijn geborgenheid
zo maar het donker inlopen?

Binnen is altijd antwoord; poëzie
stort zich naakt in de nacht,
heeft geen doeken voor het bloeden,
holt elke waarheid uit
tot op haar kern van waanzin.

Men moet geen dichter geloven
voor hij in de telelensen
der literatuurgeleerden
tot nevel is verbleekt.

Argelozen

Wij liepen die middag argeloos te leven,
mensen die de wereld niet ondervroegen.

Er waren lanen vol zwijgende bomen,
gebouwen met dichte deuren,
slingerpaden waar mannen
karren trokken of gebogen stonden
en met verwelkte handen
in een vreemd geworden aarde groeven.

Ergens verscheen voor een venster
een uitgebloeid gezicht.
Aanstonds zouden rijen ogen,
verstenende kaken,
mompelaars wier stem
uit een hiernamaals kwam
vrieskou zaaien in ons bloed.

In schemerige gangen
schoven zij hun wiegende lijven
een avond tegemoet
of stonden met malende mond
hun jaren uit te dienen.

Soms rochelde de dood al in hun keel;
dan schokte hun geraamte, greep hun hand
in lucht en bleef een ogenblik
verstijfd omhoogstaan.

Later

Later. De sterren branden
feller dan ooit, maar de ogen
laten geen vuur meer toe.
Alleen het denken blijft open,
een dwaaltuin vol geheimen
wier trillingen zich voortplanten
voorbij de tijd.

Men legt zijn hoofd ertegenaan,
onsterfelijk terwijl men sterft.

Het eerste en het laatste
[fragment, 1976]

Het eerste en het laatste

Mens is het eerste en het laatste woord.
Hemel en aarde bewonen hem. De som
der wereld is bijeengebracht
in zijn organen. Zijn ogen zijn zeespiegels,
omgeven door een ronde horizon.
Alle geluiden en stilten worden
levend in zijn gehoor. Er gaat voortdurend
een tasten door hem heen, bezinning
die naar haar oorsprong en haar grenzen zoekt.
In zijn adem, in de gang van zijn leden
planten zich scheppingsritmen voort, getijden
van wateren, bewegingen van wind.
De zon ontwaakt in zijn haren, de nacht
legt in zijn oogholten haar donker neer
en breidt zich uit. Mens is het eerste
en laatste woord. Wie meer wil zeggen, ijlt
zijn angst na, maakt zijn koorts tot warmtebron
van het heelal. Inmiddels blijft
het raadsel ongerept, schuift jaar na jaar
voorbij, ziet geslacht na geslacht
de tijd vergaan tot mist en legt zich in
de eeuwigheid ter ruste. Lichamen,
verstoten buiten elke denkbaarheid,
wijzen met al hun verschrompelde leden
naar de dode windstreek van het niet,
vallen uiteen en worden opgelost
in het luchtledig. Eerste en laatste
getuigen van het zijn, dezen alleen
kan ik omarmen met woorden, staande houden
in mijn stem totdat ook die
verdampt zal zijn en al wat heden is
ondergesneeuwd wordt door vergetelheid.

Daarom: nooit kan er zon genoeg zijn, nooit
kan zich de mens verzadigen zolang
hij alle bronnen niet heeft leeggedronken,
zijn spanning door de laatste vliezen breekt
en voor de vlammen van de waanzin staat.
De aarde wacht, haar huid, haar ziel, is rijp
eens en voorgoed. Iedere morgen stijgt
de eerste scheppingsdag boven de drempel
der kenbaarheid. Geen ogenblik
mindert het leven vaart; geraakt
de creatieve hartstocht buiten adem.
Steeds jagen en jagen de kernen, een woelende,
woedende dans, een kettingbotsing waar
geen splinter bij verspringt of reeds is hij
gevangen in een nieuwe dansfiguur.
Eeuwig bloeiende trossen, hangen
de zonnestelsels aan de takken
der zwaartekracht, de zenuwstrengen
van het heelal. Gigantisch huiveren
loopt door hen heen, wordt zichtbaar
in vurige vlekken, witte, rode
seinen van scheppingskracht, een kosmisch tekenschrift,
boodschap die bij zichzelf terugkeert,
onvermoeide herhaling van het enige motief:
leven.

Op verzoek

Een kind onder het hakenkruis

Nederland onder het hakenkruis,
het bloedsein, het moordenaarsteken
dat met gekromde armen
de levenslucht bedreigde,
aan vlaggemasten rukte
als een woedende roofvogel -
huiverend, met opgetrokken schouders
trachtte men het te verduren,
alleen te luisteren naar het eigen hart
waarin de zekerheid dat er een dag
van vrijheid komen zou, niet sterven kon.

Een kind onder het hakenkruis.
Haar ogen zien verwonderd en gekweld
de wereld krimpen tot een stad
vol doodlopende straten. Overal
wordt haar toegebeten dat voor haar
de deur gesloten is. Wie gisteren
de schoolbank met haar deelde, leeft vandaag
ver weg, daar waar bij spel en sport
kinderen be vleugeld worden, schepsels zonder zwaarte.
Alleen het ouderlijke huis blijft over,
een onderdak vol kieren waar de storm
doorheen jaagt. Als een venster trilt,
een vloerdeel kraakt, houdt elk de adem in
en drukt zijn nagels in zijn handpalmen.
De nacht valt, door het donker stampen laarzen,
autoportieren slaan dicht. De nieuwe dag
verkilt in uitgestorven huizen. Wie passeert
voelt doodswind door zijn leden gaan.

Het achterhuis, schuilhut voor wie niet
meer leven mag. Hier, weggekropen, altijd
beloerd door een dood die plotseling
dwars door de muren stoten kon,
rekte een handvol mensen zijn bestaan.
Vervreemdend van de buitenwereld, nooit meer
vanuit een open hemel
door zon en wind besprongen, zien zij niets
dan elkanders gezichten, langzaam verblekende
dodenmaskers, horen telkens weer
dezelfde tussen hoop en vrees
wankelende stemmen, vluchten weg
in mijmeringen, dwaaltochten door hun verleden,
keren terug en staan weer voor de wand
die hen scheidt van de vernietiging.

Anne, een vogel, gekooid terwijl
amper het eerste lied in haar ontstond;
een wezen dat dartelen moest, het dansen
van vlinders meespelen; een kind met ogen
vol dromende vormen en kleuren.
Verstoten uit de kringloop der seizoenen
naar een Hades vol koortsige schimmen,
begon zij op te stijgen, werden honderd
in haar rustende geheimen een voor een
geopend, schoot zij onverhoeds in bloei,
verliet de cocon van haar jonge leven
en stond oog in oog met zichzelf en de wereld.

Het uur kwam, de seconde, de bijlslag
die de toekomst versplinterde. Op dode voeten
trokken zij af naar de martelholen.
De zon werd een bloedvlek achter de kim.
Daar, één onder miljoenen
tot slijk verteerde mensen,
ging ook Anne verloren. Alleen haar stem
is achtergebleven, levend water
in een uitgebluste wildernis.

Regenbogen boven Amsterdam

Vaak wanneer ik Amsterdam denk, houdt de tijd
zijn loop in, breekt er een stilte aan
waar honderdduizend stemmen in verloren zijn,
begint een onderhuidse wond opnieuw
te bloeden, wordt de horizon
de drempel van een uitgewoond heeal.

Veel onbestorven leed is Amsterdam,
veel weggemaaide kracht, vergruizeld licht
dat rondtast in het donker, energie
die naar een lichaam zoeken blijft en vindt
geen onderdak, geen bedding om haar reis
onder de sterren te voltooien.

Amsterdam is klokken met dubbele stem,
een die het ogenblik laat vallen, een die de jaren
verlossen wil uit hun vergetelheid;
het is water dat beelden van nu en voorheen
opvangt en uitwist, leven, onophoudelijk
in tweespraak met de dood.

Amsterdam is bewogen bestendigheid,
weemoed op zuilen van rust, een moeder
die om haar levende kinderen
niet één verloren kind vergeet,
stad die morgenlicht en ongedroogde tranen
met regenbogen overspant.

Water en wijn

Een overoud geschrift bewaart zijn naam:
Noach, de wandelaar met God, die in zijn ark
de zondvloed overleefde en na al
dat water troost ging zoeken in de wijn.
Volgedronken zonk hij in zijn tent
naakt op zijn legerstee, een aangespoelde
uit een noodweer dat hij jaren her
over zich heen moest laten gaan.
Al was wat ging gebeuren hem voorzeggd
en leek de aanvang een zachtzinnig feest
toen daar de dieren, door een vreemde drang geleid,
paarsgewijs, met verwonderde ogen
zich in de ark begaven; en al was het hem
alsof een droom van oneindige vrede,
waarin de leeuw verkeerde met het lam,
vervuld begon te worden, weldra kwam
hij bij zijn kijkraam oog in oog te staan
met gruwelen die alles wat hem ooit
bewogen had, bezorgdheid, deernis, liefde,
hoog opjoegen, zo hoog dat hij hen niet
meer kon bereiken en alleen
nog ijlte zag, een vacuüm waarin
de zin der wereld was verdampt. Toen, huiverend,
keek hij opnieuw in het gelaat
der wildernis die buiten was ontketend.
Windgolven, regenflarden ranselden de ruimte
en verteerden het licht, terwijl overal
mensen met radeloze armen tegen het onheil
insloegen, dieren zich kronkelden en kromden,
bomen wanhopig met hun kruinen schudden
en krakend wegkantelden in de baaierd.

Hoeveel jonge gratie, hoeveel schoonheid,
hoeveel hunkerend leven werd daar
omgestort, voorgoed op reis gestuurd
door een zee zonder grond. Tot aan
zijn laatste ogenblik zou Noach meebewegen
met het verlorene, nooit meer een dag
zien opengaan zonder de dood
met koude vlerken langs zijn aangezicht
te voelen strijken. En nooit meer
zou hij zijn eenzaamheid kunnen verjagen
zonder diepe teugen van het bedwelmende vuur
dat gloeide in de wijn.

Over de brug

De brug, een stalen sprong
dwars door de ruimte. Ik zag
lichtflitsen van overzij tot overzij
langs de spanten snellen en voelde
trillingen door mijn handen gaan,
ingehouden grijpgebaren.

Beneden was ademend water,
een zeelong vol deinend geglinster.
Ver weg tekenden vogels
een snel vervagend randschrift.

Voet voor voet liep ik over de brug.
De aarde liet mij los. Oeverloosheid
omspande mij. Er was
alleen nog hemel, doorzichtige rook
waardoor ik voortschoof,
een uit zijn evenwicht gedrukt insekt.

Een plaats op aarde

Aarde, stormloper tegen weer en wind,
en nooit een ronde bij de eeuwigheid ten achter,
ik heb haar hartebloed, haar innigheid
eens, op een herfstdag vol verblekend vuur,
zo driftig door mijn leden voelen gaan
dat ik, verbijsterd door die stroomversnelling,
naar lucht greep en met haperende stem
mijzelf terug moest roepen binnen
de grenzen der ontroerbaarheid.

Hoe lang had ik, bewoner van de rand
der maatschappij, bij elke stap beducht
voor drijfzand dat mij spoorloos weg zou zuigen,
telkens weer een schuwe blik geworpen
op onbeschroomden die met hand en tand
de aarde aan zich onderwierpen,
verslingerd aan een weelde die hen tot
hun doodsuur onverzadigd laten zou.

Maar toen, die dag waarop rondom mij heen
matgouden damp de atmosfeer besloeg,
een vage zee geluid verspreidde
dat aandreef als een ritseling van gaas,
en overal duinen, rustende bultenaars,
zich warmden aan het laatste zomerlicht,
wist ik mij thuisgebracht, opgestaan uit
een barre jarenlange droom.

Er waren mannen, zij liepen daar
onder de hemel in kalme
eenzelvigheid. Soms bleef er een staan
en streelde met zijn blik de welvingen
der heuvels. Dan, verder gaand, scheen hij
zich te verliezen in de gouden mist,
maar op de drempel tussen hier en nergens
stond hij weer stil en plantte als een door
het lot geroepene een staf diep in
een nooit door mensenkracht gemerkte plek.
Die was daar, eeuwen in en eeuwen uit,
bezocht door tij of ontij, bloeiend en dorrend met de
seizoenen
van de pulserende aarde.

En her en der, met afgemeten stap,
trokken mannen de levenslijnen
der komende bedrijvigheid. Ik voelde
de trillingen die aanstonds door dit land
zich zouden voortplanten, een organisme scheppen
naar menselijke maat daar waar voordien
natuur met vluchtige vinger haar tekens
beurtelings neerschreef en verwaaien liet.

Later, voor de open zee, met tussen ons
verbroederende glazen, werd ik
een rijk van schriftgeleerden
binnengeleid en zag ik hoe
het kadastrale adernet de huid
van dit gebied omspande, grenzen door
het onbegrensde tekende, opdat
hier mensen konden wonen die
als ik voor heel hun levensduur
bescherming zochten in een plaats op aarde.

Dan, door de zachte glinstering, liep ik met een der mannen naar een kleine helling waar traag deinende struiken de bewegingen der zee herhaalden. Met een arm trok hij de ruimte naar zich toe, beschreef een boog en zei: 'Hier is het dan.' Hoog voor mij uit liep hij de omtrek af van wat voortaan mijn levensgrond zou zijn. Ik volgde hem wankelend, gegrepen door een innerlijke jubeling en ook verwondering om deze grond waar heel de kracht der schepping in was opgetast en in dit ogenblik mij toegevallen als onvervreemdbaar eigendom.

De eerstgeborene

In de morgen van een open winterdag
kwam hij omhoog uit het zeelicht,
een eerstgeborene, omwaaid
door vlagen zon.

Achter hem was de branding
tot murmelen gekrompen, trokken meeuwen
kringen in de waterblauwe hemel,
dwaalde gefluister door de helm.

De jonge glans op zijn gezicht
verried zijn herkomst, opgeroepene
uit verten waar stilte en klank
elkaar omarmen.

Door de duinen, wachtende bewakers,
volgde hij tegen de vertraagde wind
zijn weg naar de wereld, eenzame,
door visioenen bevlogen koning.

Een man

Aan de nagedachtenis van Johan van der Woude

I

Een man in de morgen, hij blijft even
stilstaan, ziet een dag
die de vensters wit maakt en schermt
zijn ogen af. Dan gaat hij scheep
op zijn stroomopwaarts trekkende gedachten,
hervat hij de niet eindigende vaart
naar binnenlanden waar verborgen lijnen
blootkomen, tekens die hij
samenvoegt tot gestalten,
stoeten die meebewegen op
het ritme van zijn ademhaling.
Na uren komt hij overeind, blijft wachten,
hoort bladgeritsel voor zijn raam
en keert zich om naar een vergeten wereld.

II

Een man in de middag, ik zie hem
op de drempel staan tussen binnen en buiten.
Zomerwind woelt in de bomen,
er drijft geur door de straat, vervulde beloften
doen mij duizelen terwijl hij
mij glimlachend aankijkt en naar buiten wijst
alsof hij mij de wereld aanbiedt.
Wij lopen door de van overvloed
trillende warmte, mensen op doortocht
door lichthallen, reismakkers die gaandeweg
hun vergankelijkheid overleven, in elkander
de gloed herkennen die hen overal
tegemoet stroomt, delen
van een onsterfelijk geheel.

III

Een man in de avond, hij drinkt wijn
en zegt wat er te zeggen is, een nacht
die wordt weerspiegeld in het glas
dat op en neer gaat in zijn hand,
een wereld die zich dag aan dag
in evenwicht te houden poogt
op het scherp van haar ondergang.
Buiten zijn zoveel sterren uitgezaaid
dat er geen grond onder de voeten rest,
niets dan uitspansel waardoor
die stem voortglijdt en ook
de tijd heeft geen oevers meer en wordt
een duurzame aanwezigheid
waarin mensen en sterren elkander
ontmoeten als gelijken,
vrienden voor eeuwig.

Inhoud

<i>Ogenblikken</i>	5
Terug door de tijd	7
Jong en verloren	8
Schimmenspel	9
Driekwart eeuw	10
Het vogelhuis	11
Negatief	12
Openheid	13
Laag water	14
Toeschouwer	15
Rimpels	16
Strand in schemer	17
Kinderstemmen	18
Een vader	19
Uitgebrand raadsel	20
Benarde dromers	21
Ternauwernood ontwaakt	22
Paarden en mannen	23
Uitvaart	24
Waddenstreek	25
De tijd is oud	26
Zomer	27
Droomwandelaars	28
IJstijd	29
Bijna winter	30
Natijd	31
Dichters moet men niet geloven	32
Argelozen	33
Later	34

<i>Het eerste en het laatste</i>	35
Het eerste en het laatste	37
<i>Op verzoek</i>	39
Een kind onder het hakenkruis	41
Regenbogen boven Amsterdam	44
Water en wijn	45
Over de brug	47
Een plaats op aarde	48
De eerstgeborene	51
Een man I	52
Een man II	53
Een man III	54